

אייר תשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל
המדבר כמקור התשובה
לפרשת במדבר (על פי שיעור של הרב משה ליכטנשטיין)

בְּשָׁמַיִם .כ וְכָרְתִי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם-חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם-עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרִמְשׁ הָאָדָמָה וְקִשְׁת וְחָרֶב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן-הָאָרֶץ וְהַשְּׂפָתַיִם לִבְטַח .כא וְאַרְשָׁתֶיךָ לִי לְעוֹלָם וְאַרְשָׁתֶיךָ לִי בְצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים .כב וְאַרְשָׁתֶיךָ לִי בְּאִמּוּנָה וְיָדַעְתָּ אֶת-ה'.

2.מסכת בבא בתרא יז ע"ב:

"מכדי הושע קדים דכתיב תחלת דבר ה' בהושע, וכי עם הושע דבר תחלה? והלא ממשה ועד הושע כמה נביאים היו? וא"ר יוחנן שהיה תחלה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו הפרק, ואלו הן הושע וישעיה עמוס ומיכה".

3.במדבר ט"ו א' י"ח:

"דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם... דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה".

4.הרמב"ן שם:

"אחר שהבטיח את הבנים שיבואו אל הארץ, השלים להם תורת הקרבנות שיקריבו נסכים בבואם לארץ. ואולי היה זה עתה, לנחמם ולהבטיחם, כי היו נואשים לאמר, מי יודע מה יהיה לאורך ימים לסוף ארבעים שנה, ואם יחטאו גם הבנים, ולכן ראה הקב"ה לנחמם, כי בצוותו אותם במצות הארץ הבטיחם שגלוי לפניו שיבאו ויירשו אותה".

5.הרב משה ליכטנשטיין:

המשמעות הרוחנית של המדבר היא יצירת התחלה חדשה והתנערות מן העבר הבלתי ניתן לתיקון, מחד, ומאידך היא גם קובעת מסר שהתחלה זו תתמקד בדברים הראויים לקיום האדם ולא ברדיפה אחר דברים המסיטים אותו מחיים ראויים. הבעיות הללו הטרידו את דורו של הושע ואת דור המדבר, ומן הראוי שאף אנו ניקח אותם בחשבון.

1.הפטרת במדבר - הושע ב' א-כב:

א וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא-יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר וְהָיָה בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר-יֹאמַר לָהֶם לֹא-עָמִי אַתֶּם יֹאמְרוּ לָהֶם בְּנֵי אֵל-חַי .ב וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי-יְהוּדָה וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׁמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן-הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יִזְרְעָאֵל .ג אָמְרוּ לְאַחֵיכֶם עָמִי וְלְאַחוֹתֵיכֶם רַחֲמָה .ד רִיבּוֹ בְּאַמְכֶם רִיבּוֹ כִּי-הִיא לֹא אֲשֵׁתִי וְאֲנֹכִי לֹא אִישָׁה וְתִסָּר זְנוּנִיָּה מִפְּנֵיהָ וְנֶאֱפוֹפִיָּה מִבֵּין שְׂדֵיהָ .ה פֶּן-אֶפְשִׁיטְנָה עֲרֻמָּה וְהִצַּגְתִּיהָ כַּיּוֹם הַזֶּה וְשָׁמַתִּיהָ כַּמִּדְבָּר וְשָׁתָה כְּאָרֶץ צִיָּה וְהִמַּתִּיהָ בְּצָמָא .ו וְאֶת-בְּנֵיהָ לֹא אֶרְחַם כִּי-בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה .ז כִּי זָנְתָה אִמִּם הַבִּישָׁה הַזֹּרְתָם כִּי אָמְרָה אֲלֵכָה אַחֲרַי מֵאֲהָבִי נִתְּנִי לְחָמִי וּמִימִי צָמְרִי וּפְשָׁתִי שָׁמְנִי וְשָׁקוּי .ח לִכֹּן הִנְנִי-שָׂדֶה אֶת-דְּרָכָךָ בְּסִירִים וְגִדְרָתִי אֶת-גְּדֵרָה וְנִתִּיבוֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא .ט וְרִדְפָה אֶת-מֵאֲהָבֶיהָ וְלֹא-תִשָּׂג אַתֶּם וּבְקִשְׁתֶּם וְלֹא תִמְצָא וְאָמְרָה אֲלֵכָה וְאֲשׁוּבָה אֶל-אִישִׁי הָרִאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אִזְ מֵעַתָּה .י וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אֲנֹכִי נִתְּנִי לָהּ הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְכֶסֶף הַרְבִּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לְבַעַל .יא לִכֹּן אֲשׁוּב וְלִקְחָתִי דָּגְנִי בְּעֵתוֹ וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צָמְרִי וּפְשָׁתִי לְכִסּוֹת אֶת-עֲרוֹתָה .יב וְעַתָּה אֲגַלָּה אֶת-נִבְלָתָה לְעֵינֵי מֵאֲהָבֶיהָ וְאִישׁ לֹא-יִצְלָנָה מִיָּדִי .יג וְהִשְׁבַּתִּי כָּל-מְשׁוּשָׁה חֲגָה חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָה וְכֹל מוֹעֲדָה יָד וְהִשְׁמַתִּי גִפְנָה וְתֵאנְתָה אֲשֶׁר אָמְרָה אֲתֵנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נִתְּנוּ-לִי מֵאֲהָבִי וְשָׁמַתִּים לְיַעַר וְאַכְלֶתֶם חַיַּת הַשָּׂדֶה .טו וּפְקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת-יָמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְטִיר לָהֶם וְתַעַד נִזְמָה וְחִלְיָתָה וְתִלְדֶּה אַחֲרַי מֵאֲהָבֶיהָ וְאֵתִי שְׂכַחָה נְאֻם-ה' טז לִכֹּן הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחַ וְהִלַּכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבְרָתִי עַל-לִבָּהּ .יז וְנִתְּנִי לָהּ אֶת-כְּרָמֶיהָ מִשֶּׁם וְאֶת-עֲמֻק עֲכוֹר לְפִתַח תִּקְוָה וְעִנְתָה שְׁמָה כִּימִי נְעוּרֶיהָ וְכִיּוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם .יח וְהָיָה בַּיּוֹם-הַהוּא נְאֻם-ה' תִּקְרָאִי אִישִׁי וְלֹא-תִקְרָאִי-לִי עוֹד בְּעָלִי .יט וְהִסְרָתִי אֶת-שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא-יִזְכְּרוּ עוֹד